

G eandewei

Protestantse
Kerk

Maaltijdactie houdt spiegel voor

Behang skuorre

Geloofsgetuige
Wilhelmus à Brakel

De Huiskerk

Column Tettie Stiemsma

Behang skuorre

Wy wenje yn in beukerskoalle. Alt-east, dat wie it 33 jier lyn noch. In ienklassige skoalle, dus net ûnbidich grut. Mei de ynfiering fan de basis-skoalle kaam it gebou leech te stean en sei ik tsjin myn man: 'Hjir kinne we wol in hûs fan meitsje.'

As beukerliedster wist ik hoe't it der fan binnen útseach. It lokaal koe in wenkeamer wurde mei sliepkeamer, it keukentsje in badkeamer en it bestjoerskeammerke ús sliepkeamer. Dêr binne hiel wat grappen oer makke yn it begjin doe't we hjir wenen. De gong kaam op it plak dêr't earst de bernehúskes wiene en der kamen twa sliepkeamers op it plak wêr't earst de yngong fan skoalle wie. It magazyn lieten we sitte lykas de romte wêr't de kroaden, skeppen en stjoerkarren stiene. Dat waard ús kelder en fliering tagelyk. Want dy hiene we net, alles wie op de begeane grûn.

Ik fûn it wol handich mar de bern net. Dy woene in hûs mei in trep en in balkon. As we yn Dokkum yn in winkel kamen mei in trep diene se oars net as dy op en del fleane. En no't hast alle bern útflein binne is der wurk oan de winkel. Sliepkeammerkes wurde opkreaaze, ien hat al plak makke foar in nije badkeamer en der is ien yn'rjochte foar de pake- en beppesizzers. Ik bin no mei it lêste keammerke oan it behangskuorren. Blikje Pibe wat in wurk. Fjouwer lagen behang telt it optrekje dêr't soan nûmer trije altyd bivakkearre. Dêr't syn bernefoto noch hinget lykas in foto fan in priiswinnende fersierde wein. Freonen fan ús sizze: 'in hûs is foar my in bulte stiennen'. Foar my net, en elk laachje behang fertelt wer in ferhaal. Fan it rôze wat it earste staatsje wie oant it swarte metaaleftige behang fan de lêste tiid. Ik kin net sa goed ôfskied nimme fan dingen. Haw ek lang wachte om dit lêste keammerke fan de bernetiid te ûntdwaan. In nij jier leit no foar ús, de moannen sille har útrôlje litte mei beklaiing dy't noch net skansearre is. Dat it in moai staatsje fan ienichheid en leafde wurde mei, mei de Seine fan de Master Arsjitekt.

Meditatie Noorderlingen onder elkaar

'Jezus keerde, gesterkt door de Geest, terug naar Galilea.' (Lucas 4: 14)

door ds. Bernard Keizer

Wat is wenselijk?

De feestdagen waren al niet wat je had gehoopt. Geen hartverwarmende volle kerkdiensten, thuis minder dierbaren om je heen, geen vuurwerk aan onze nachtelijke luchten. Wel kunnen we de mooie kaarten nog even laten staan of hangen. Ze wensen ons immers alleen maar goeds - vrede, geluk, gezondheid - in 2021.

In dit rijtje mis ik trouwens zaken als geestkracht, inspiratie en geloof. Terwijl we er juist in deze tijd slecht zonder kunnen.

Want de coronakwestie verdoft, nee verdooft zo langzamerhand onze veerkracht, glans en moed. Volgens mij speelt het gebrek aan persoonlijke ontmoetingen ons parten. We zijn al gaan denken dat het leven met telefoon, televisie en computer, met afhaal-service en bezorgdiensten, normaal is. Alles went tenslotte.

Met zelfs maar een fractie van de geestkracht die Jezus opdeed in de woestijn zouden wij nu al geholpen zijn. Met een 'kruimke van 's Heren tafel'. We zullen dat ook nodig hebben om het kerkelijk leven in onze eigen gemeenten weer op te bouwen, zodra dat weer kan. Te beginnen met een geregelde gang naar de eigen kerk.

Woestijntijd

Het jaar 2021 draait al op volle toeren. In de kerk hebben we het zoete, rozige van Jezus' geboorte al weer achter ons gelaten. De baby van Bethlehem is volwassen geworden, een begin-dertiger. Na zijn doop in de Jordaan, door achterneef en leermeester Johannes de Doper, zocht Jezus de eenzaamheid van de woestijn. Honger en dorst bezorgden hem duivelse kwellingen, maar ook goddelijke redding.

In afgezwakte vorm bestaan zulke tijden van voorbereiding en bezinning tot in onze

dagen. De kloosters kennen het noviciaat. Maar eigenlijk weet ieder mens van de tijden van serieuze afweging en bezinning, voorafgaand aan ingrijpende besluiten. We noemen het soms zelfs een woestijntijd. Welke baan kies je na een opleiding? (als er al wat te kiezen valt) Ben je in je relatie toe aan samenwonen of trouwen? Moet je op hogere leeftijd verhuizen? Of heel anders: wil je je leven helemaal omgooien, gedreven of gegrepen door een ideaal? Dit laatste kunnen we zeggen van Jezus. Hoewel - hoe menselijk - hij vluchtte

ook naar het noorden omdat zijn leermeester Johannes was opgepakt.

Jezus bij ons thuis

Het noorden van Israël heet Galilea, de streek waar

Jezus opgegroeide en thuis was. Het was een welvarende, dichtbevolkte regio, bezaaid met dorpen en stadjes. Nazareth was een van de grotere, maar wel veel kleiner dan bijvoorbeeld Dokkum nu. Het was in de Nazareense synagoge waar Jezus begon als geestelijk leidsman en profeet. Hij las voor uit Jesaja 61, over het goede nieuws voor de armen. Daarbij vallen onze goede wensen in het niet. Jezus betreft deze heilsprofetie op zichzelf, als brenger van de blijde boodschap, het goede nieuws oftewel evangelie.

In het Kerstevangelie staat dat Jozef zijn zoon de naam Jezus moest geven. Die betekent zoveel als: heilbrenger, zaligmaker, redder. Misschien waren wij in gedachten alweer bij het vaccin dat ons moet redden. Dat hindert niet. Toen Jezus eenmaal zijn heilzame werk begon, wilde men er in Nazareth al helemaal niks van weten. Hij vertrok van daar en ging in het buurdorp Kafarnaüm wonen. Kortom, hij bleef bij zijn mensen. Laten wij, op onze eigen plekken, volhouden en bij Hem blijven.

Bernard Keizer is emeritus-predikant.

Hij woont in Oostrum

Grazige weiden in Galilea Foto: Willem Wilstra

Leesrooster

Week 3, 17 t/m 23 januari

zondag	Genesis 17:15-27
maandag	Psalm 40
dinsdag	1 Petrus 1:1-12
woensdag	1 Petrus 1:13-25
donderdag	1 Petrus 2:1-10
vrijdag	Marcus 1:1-13
zaterdag	Marcus 1:14-20

Week 4, 24 t/m 30 januari

zondag	Marcus 1:21-34
maandag	Psalm 107:1-22
dinsdag	Psalm 107:23-43
woensdag	Deuteron. 16:18-17:1
donderdag	Deuteronomium 17:2-13
vrijdag	Deuteronomium 17:14-20
zaterdag	Deuteronomium 18:1-13

Blessed Meals en Kerk

Een jonge christen, Boris, belt bij mij aan en heeft een vraag. Hij heeft een groot verlangen om God en de mensen te dienen. Hij kan goed koken en wil graag over twee weken gratis maaltijden aanbieden aan mensen die een bemoediging kunnen gebruiken. 'Is dit ook iets voor uw kerk?' vraagt Boris. Ik antwoord: 'Nee'.

door Herman F. de Vries

Kerkelijk beleid

Speerpunt in het kerkelijk beleid van veel kerkenraden en gemeentes is de jeugd. Luisteren naar de jeugd, in gesprek gaan met de jeugd, en vervolgens het aanbod afstemmen op wat de jeugd vraagt en verlangt. In de praktijk zijn het de zestigplussers in de kerk die de dienst uitmaken. Zij 'bedenken' wat de jeugd past en vinden eigenlijk toch dat een eventueel aanbod wel moet passen binnen het huidige beleid, de begroting en het gemeentelieven dat we gewend zijn.

De kloof tussen de generaties is inmiddels zo groot geworden dat je ervaren moet dat jongeren in een andere (kerkelijke, geestelijke, christelijke) wereld leven dan de zestigplussers. Als al een vraag van een jongere de kerkenraad of een pastor bereikt, dan wordt deze vraag onderdeel van een beleidstraject, waarin het maanden kost om tot een antwoord of eventuele uitvoering te kunnen komen. Vandaar ook mijn 'nee' tegen Boris. Binnen twee weken zijn vraag bespreken binnen de kerkelijke organisatie en tot uitvoering komen is geheel onmogelijk. Zijn verlangen heb ik natuurlijk wel begrepen en ook gestimuleerd, zodat zijn wens gerealiseerd kon worden in een particuliere actie, los van de kerk.

Landelijk beleid

De landelijke kerk geeft ondertussen beslist ruimte aan initiatieven als die van Boris. Voer de wensen onmiddellijk uit, evalueer erna, en kom dan eventueel achteraf tot beleid, afhankelijk van de ervaring en evaluatie.

Nog niet veel plaatselijke gemeentes werken op deze manier. Jongeren hebben beslist geloofsvragen en – om het zo maar te noemen – geloofswensen, maar stuiten op een organisatie die zij niet kennen, maar ook niet willen kennen. Zij begrijpen niet dat het zoveel moeite moet kosten om iets goeds tot stand te brengen. En misschien hebben zij ook wel gelijk met hun moeite.

Boris heeft het ondertussen over een huisgemeente, om met gelijkgezinde jongeren en volwassenen zijn initiatief te voorzien van een vorm en organisatie. Zo houdt hij mij een spiegel voor en ik hem en probeer ik voorzichtig toch de kerk of kerken dichterbij te brengen,

Boris Provily uit Ternaard bezig met de bereiding van zijn Blessed Meals. Foto: Herbert Groenevelt

gen, maar ook andersom: dat zijn vraag en authentiek geloof doordringt bij de beleidsmakers in de gemeente.

Christenen als Boris doen een dringend appél op kerkenraden en pastores. Soms voel ik mij zo'n Farizeeër die geleid door de traditie tot een oordeel komt dat de ander op afstand houdt. De kerkenraad is er eigenlijk verlegen mee, maar zou natuurlijk verheugd moeten zijn. Ik ben dankbaar tot een kerkelijke gemeente te mogen behoren waar vragen als die van Boris niet weggezet worden, maar ten diepste wel begrepen en erkend worden. Een jeugdwerker is in dit gebeuren van grote waarde. Kerkenraad en gemeente worden beproefd op hun waarde en betekenis voor heel het volk van God.

Zegen

Ondertussen vliegen de maaltijden de deur uit en is in kort tijdsbestek bereikt waar een kerkelijke gemeente soms jaren over doet. Er wordt over Boris gepraat. Over zijn vraag. Over de 'blessing', de zegen die hij door middel van een maaltijd verspreidt. Zoals de bloemen uit de kerk of een kaartje voor een zieke,

en toch weer iets anders en misschien iets meer.

Waarom iets meer? Omdat dit initiatief met een bepaald risico gepaard gaat. Kan Boris de hoeveelheid maaltijden aan? Zal er voldoende geld beschikbaar zijn? Komen er giften en donaties binnen? Zullen er mensen zijn die hem helpen met het schillen van de aardappelen en het bezorgen van de maaltijden? Is het geloof ook inderdaad niet iets van een risico? En van vertrouwen. Staan de vragen ons niet te snel en te groot in de weg? De zegen die wij willen zijn is niet vanzelfsprekend. Het offer is niet veilig. Het offer leidt tot veiligheid, maar door het lijden heen. Wie net als Maria onmiddellijk 'ja' durft te zeggen, neemt het risico, maar ontvangt ook de onmiddellijke vreugde. Hopelijk zullen kerkenraden en gemeentes telkens toch opstaan, in vertrouwen en gelovig 'ja' durven zeggen, jongeren en elkaar biddend willen dienen, opdat het volk van God én de vreugde in 2021 groeit.

ds. Herman F. de Vries uit Ternaard is predikant van de Protestantse Gemeente Dokkum-Aalsum-Wetzens en redactielid van Geandewei

Geloofsgetuige

Wilhelmus à Brakel

'Een Christen moet grote liefde hebben tot de waarheid; al het schoon voordoen zonder liefde tot de waarheid is bedrog

* 2 januari 1635,
Leeuwarden
† 30 oktober 1711,
Rotterdam

Allebei mijn grootvaders (boer en onderwijzer) hadden de twee dikke pillen van *Redelijke Eredienst* in de kast staan. De geloofsleer voor de 'gewone gemeente' uitgelegd door ds. Wilhelmus à Brakel is sinds 1700 vaak herdrukt. De uitgave uit 1893 die ik erfde is niet stukgelezen. Maar het was vast handig voor een ouderling of kritisch gemeentelid 'Vader Brakel' bij de hand te hebben. Alle thema's van geloof en kerkelijk leven waren er duidelijk en goed uitgelegd, volgens de orthodoxe denklijn van de publieke kerk van de Gouden Eeuw. De titel betekende niet 'verstandelijke' of 'verstandige' godsdienst, maar was ontleend aan Romeinen 12:1 over de *gepaste dienst* die de christen aan zijn Heer verschuldigd is. En Brakel kwam tegemoet aan het verlangen naar 'bevinding'. Hoe raakt de boodschap aan de beleving, ook die van twijfel en weerstand?

Zijn vader Theodorus publiceerde ook al over het geestelijk leven. Deze was als schoolmeester in 1638 op 'singuliere gaven' predikant geworden in Friesland. Zoon Willem studeerde theologie aan de Universiteit van Franeker. Tijdens zijn vervolgstudie van 1659-1662 in Utrecht bij Voetius vond hij zijn vrouw Sara Nevius. Hij was predikant te Exmorra, Stavoren, Harlingen, Leeuwarden en vanaf 1683 in Rotterdam. In zijn preken deelde hij de toehoorders in in gelovigen, onbekeerden en geveinsden. Mede onder invloed van Sara stimuleerde hij het samenkomen in conventikels, huiskringen. Ook legde hij nadruk op de waarde van het gezin als een kleine kerk. In Harlingen liet hij jonge vrouwen als 'profetessen' door de gemeente gaan om op te wekken tot dieper geloof. Maar zijn Leeuwarder kerkenraad had liever dat hij openbare catechisaties gaf dan dat hij gezelschappen stimuleerde. Twee keer heeft hij het aan de stok gehad met overheden die zich teveel bemoeiden met het beroepen en voorgaan van predikanten.

Toch wilde hij juist de eenheid van de kerk bevorderen. Hij bestreed de neiging tot afscheiding die nogal welig tierde onder vromen zoals 'de Mystieken, Quiëtisten, Dwaalgeesten, Geestdrijvers, David-Joristen, Böhmisten, Kwakers en al zulk soort van mensen, die heden ten dage onder den naam van Piëstisten bekend zijn.' Een actueel punt. Individualisme waarmee we al googelend onze eigen privéreligie samenstellen of in subculturen van influencers en volgers kruipen, kan ook getuigen van weigering om te groeien in geestelijke volwassenheid. *Harmen Jansen*

Byldspraak - Willem Wilstra

Psalm 138 : 4

Wannear't it giet troch need en nacht,
dan sil jo macht myn libben sparje.
Jo trou sil my op't deadlik paad
tsjin fijâns haat foargoed bewarje.
De Hear folbringt syn wurk oan my,
Hy stiet my by, syn wil sil barre.
Jo leafde, Hear, hâldt ivich stân;
't wurk fan jo hân, lit dat net farre!

Fedde Schurer, út it Fryske Lieteboek

Oanfoljend hjirop stiet my de tekst by fan Jesaja 49 fers 16: 'Ja, Ik haw dy yn myn hânpalmen gravearre en dyn muorren haw ik aloan foar eagen'.

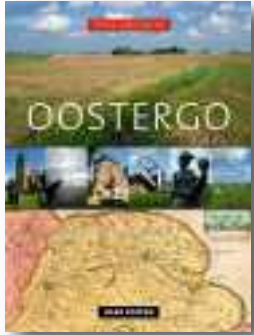
Dit glêskeunstwurk stiet op 'e wâl oan 'e Dokkumer Ie yn Wyns.

Aanbevolen

Oostergo, De Val, Het groene normaal...

Redacteuren en medewerkers van Geandewei bespreken boeken, cd's en dvd's die ze bij de lezers onder de aandacht willen brengen. Met bijdragen van Aukje de Bildt, Evert Pieter van der Veen, Jan Dirk Wassenaar.

Oostergo

Dit is het eerste in de serie 'Friese landsdelen'; volgende delen zullen zijn *Westergo* en *Sevenwouden*. Het landschap staat centraal want 'wij zijn het landschap' zegt de auteur, geograaf in Sneek. Het boek begint met een historische verkenning waaruit

blijkt dat het noorden van Nederland tussen de vierde en zesde eeuw vrijwel onbewoond was. Bij het hoofdstuk over de terp wordt de Romeinse geschiedschrijver Plinius geciteerd: 'een meelijwekkend volk dat op hoge bulten of 'podiums' woont, opgebouwd met eigen eigen hand tot waar naar hun ervaring de hoogste vloed reikt. Met hun huisjes die daarop gezet zijn, lijken ze op zeelieden wanneer het water de omgeving bedekt, maar op schipbreukelingen wanneer het water weggetrokken is.' De strijd tegen het water heeft de geschiedenis van dit gebied in sterke mate bepaald. De bouw van de Dokkumer Nieuwe Zijlen was destijds een waterbouwkundige prestatie. Het boek biedt veel interessante informatie zoals over het contributiehuisje van het waterschap, zoutwinning en steenovens. Uiteraard komt de boerderij ter sprake en ook het Dokkumer Lokaaltsje. Ook ontwikkelingen in de twintigste eeuw krijgen aandacht en is er aandacht voor Leeuwarden, kerken en kerkgeschiedenis. Een prachtig boek voor elke Fries! (EPvdV)

Hans Koppen, *Oostergo*,
Wijdemeer Dokkum, 18,90 euro

De Val

In de afgelopen tijd las ik twee boeken van Albert Camus: *De Pest* en *De Val*. Dit laatste boek maakte een grote indruk op me en ik dacht er lange tijd over na. Jean-Baptiste Clamence, vroeger een gevierd advocaat in Parijs, vertelt in een café op de Zeedijk in Amsterdam

over zijn leven in Parijs en over die ene nacht waarin hij getuige is van een dramatisch voorval. Op een avond wandelt hij over een van de bruggen en ziet een jonge vrouw over de borstwering leunen. Als hij vijftig meter verder is hoort hij een doffe plons en weet hij dat zij in de Seine is gesprongen. Enige minuten blijft hij doodstil staan. Dan loopt hij verder, zonder een poging te doen haar te redden. Na dit voorval verliest Clamence zijn zelfverzekerdheid, zijn vanzelfsprekend prestige en succes. Wroeging, schuldgevoel en beklemming ondermijnen hem, hij verlaat Parijs en vestigt

zich in Amsterdam. Daar ontmoet hij iemand die toevoert van zijn verhaal en van zijn gedachten. Mijn gedachten draaiden om het feit dat één voorval in je leven - en jouw reactie daarop - jou je hele leven kan achtervolgen. Wroeging en schuldgevoel en 'wat had ik kunnen doen en heb ik niet gedaan?' (Huub Oosterhuis) gaan een leven lang met je mee. Ik maakte zoiets zelf een paar keer mee en ik weet nog precies de momenten waarop het gebeurde. Het verhaal eindigt met een (retorisch) verzoek van Jean-Baptiste Clamence aan de jonge vrouw die zich van de brug heeft gooid, om nóg eens te springen, zodat hij haar wél zou kunnen redden. Eenzelfde ingrijpende fout maak je geen tweede keer. Twee citaten van Albert Camus hebben betrekking op het thema van het boek: - Wacht niet op het laatste oordeel: het vindt alle dagen plaats. - God is niet nodig om schuldgevoel te creëren of te straffen. Onze medemensen volstaan, geholpen door onszelf. (AEdEB)

Albert Camus, *De Val* (vert. Dolf Verspoor),
De Bezige Bij, 12,50 euro

Het groene normaal

De titel van deze bundel interviews is ontleend aan het gelijknamige manifest www.hetgroenenormaal.nl. De huidige coronacrisis speelt in veel gesprekken een belangrijke rol en wordt gezien als een gebeurtenis die ons tot bezinning brengt over onze levensstijl. Vanuit die bewust-

wording is er verandering nodig, daar zal alle geïnterviewden het wel over eens. Ieder gesprek eindigt met de vraag naar een inspirerende Bijbeltekst en vervolgens is er de rubriek 'aan de slag' met praktische tips. Jan Wolsheimer, onder meer directeur van Missie Nederland, zegt: 'Corona is 'slechts' een crisis bovenop de al bestaande crisissen: de ecologische crisis, de klimaatcrisis en de migrantencrisis'.

Ook Reinier van den Berg, bekend weerman, daagt de lezer uit: 'Wees de ander te groen af. Maak er een sport van om groen te leven en daag elkaar uit om nog groener te worden'. Carla Faber-Dik, Tweede Kamerlid van de ChristenUnie, pleit voor leven met aandacht en genieten van wat we nu al hebben en onze drang naar meer loslaten.

Een programma voor drie avonden en praktische tips besluiten dit goede boek met mensen die ons uitnodigen om bewuster en beter te leven. (EPvdV)

Alfred Slomp: *Het groene normaal - Samen opstaan voor een duurzaam leven*,
Plateau Amersfoort, 14,99 euro

De erfenis van Abraham Kuyper

Op 8 november was het honderd jaar geleden dat Abraham Kuyper overleed. Over hem verscheen een nieuwe biografie van Johan Snel, 'De zeven levens van Abraham Kuyper', maar ook twee andere publicaties. De eerste is een heuse glossy: *BRAM*. In het tijdschrift zijn verschillende historische bijdragen te vinden, onder meer over de reizen van Kuyper naar het Middellandse Zeegebied en de Verenigde Staten en over cartoons over hem. De actuele

betekenis van Kuyper overheerst. Jan Peter Balkenende benadrukt dat hij als emancipator van 'de kleine luyden' aan het maatschappelijk middenveld bouwde. Gert-Jan Segers zou hem willen vragen of hij niet ongelofelijk veel spijt van de Doleantie had. Hugo de Jonge neemt afstand van hem waar hij tegenstellingen te zeer aanscherpt. Duidelijk is, dat de glossy geen toonbeeld van persoonsverheerlijking is.

Agnes Amelink publiceerde interviews waarin haar gesprekspartners - onder wie Jeroen Koch (de biograaf), George Harinck (de historicus), Jan van der Graaf (de hervormde) en Ruth Peetoom (de partijvoorzitter) - zich over Kuyper uitlaten. De titel

is 'Mijn Kuyper'. Dat past wel bij George Harinck, want die spreekt niet zonder bewondering over de man, maar niet bij Jan van der Graaf. Hij spreekt wel met waardering over het feit dat Kuyper een integrale visie op politiek, onderwijs, theologie en maatschappij had, maar hij voelt zich meer verwant met Hoedemaker en zijn theocratische visioen. Ondertussen moet hij toegeven dat er binnen de Gereformeerde Bond, waarvan hij jarenlang het boegbeeld was, altijd een Kuyperiaanse onderstroom is geweest. En: dat hij als secretaris van die vereniging ook wel bijgedragen heeft aan 'herzuiling' door te proberen met de eigen organisatie zo veel mogelijk te bereiken. Abraham Kuyper was een man die tijdens zijn leven sympathie en antipathie opwekte, hij werd verheerlijkt en verguisd. Dat is vandaag de dag amper anders. Duidelijk is, dat hij een enorme erfenis nagelaten heeft, zijn invloed is er nog steeds. Het is goed dat daar de aandacht op gevestigd is in twee voor het brede publiek toegankelijke uitgaven. (JDW)

Agnes Amelink, *Mijn Kuyper. Gesprekken over geloof, politiek en cultuur*; KokBoekencentrum; 16,99 euro
George Harinck, *Bas Popkema en Sjoerd Wielenga*,
BRAM magazine, *Vuurbaak*, 7,99 euro.

'Aanvulling op de wekelijkse eredienst'

Graag wil ik iets vertellen over huiskerken, in het bijzonder hoe ik in Drachten begonnen ben met de stichting van zo'n huiskerk. Het verhaal van De Huiskerk startte ongeveer zes jaar geleden. Toen kregen mijn man en kinderen steeds meer moeite met de zondagse kerkdienst en lukte het me niet meer goed ze mee te krijgen.

door Janneke Plantinga

Dit was voor mij aanleiding om met een aantal andere gemeenteleden van De Oase (een van de wijkgemeenten van de Protestantse Gemeente te Drachten) de pioniersplek Yours! te starten, met als doelgroep tieners en hun ouders die afgehaakt zijn bij de kerk(gang). Samenvattend kan ik zeggen over de eerste jaren: het was weinig succesvol, maar we hebben veel geleerd. Er is geen *community* ontstaan en er zijn geen discipelen bijgekomen, ondanks dat dat wel ons doel was. Wel was er bij de pioniers geloofsgroei te bespeuren, wat natuurlijk heel erg mooi en waardevol is.

Keerpunt

Het keerpunt kwam voor ons gezin drie jaar geleden. We waren op vakantie in Schotland. Ik zat lekker op een grote steen te genieten van het uitzicht en was ondertussen aan het bidden: 'Lieve God, hoe moet het nu verder? Als pioniersplek proberen we van alles. Maar niks lukt. Mijn gezin is nog steeds afgehaakt.' Toen kwam 'ineens' het idee. Ik moest samen met mijn gezin iets gaan doen. Doen wat Jezus deed. Gewoon praktisch aan de slag gaan. Het idee vormde zich verder. Een koppeling zoeken met een gezin uit een achterstandswijk en daar mee optrekken. Samen dingen gaan doen. En zo werd 'Samen doen' geboren. Tot mijn verbazing was mijn gezin direct enthousiast over dit idee. Nou ja... mijn man. De kinderen waren gematigd enthousiast.

We gingen één keer per maand naar ons buddygezin in de achterstandswijk en samen aan de slag. Zolder opruimen, keuken opruimen en schoonmaken. Iedere keer een klus. Na anderhalf jaar was hun hele huis op orde. Daardoor kwam er voor hen ruimte om aan de slag te gaan met hun problemen. En zo kregen ze hun leven weer op de rails. Van 24/7 hulpverlening naar hulpverlening op afroep. Beide ouders gingen aan het werk en de kinderen naar school. Hun huis bleef netjes en opgeruimd!

We konden niks praktisch meer doen met het buddygezin. Het gezin gaf aan graag iets terug te willen doen. We bedachten om iets terug te doen voor de hele buurt. Zo werd Samen Doen 2.0 (Kliederkerk) geboren.

Elke maand een bijeenkomst voorbereiden kostte veel tijd. We gingen bidden voor sterke gezinnen om ons te komen helpen. Zo kwamen er drie gezinnen op ons pad die gingen helpen. Dit gaf een grote verbondenheid voor de volwassenen en de kinderen.

Behoeftte aan meer

Naast samen voorbereiden gingen we ook samen eten en leerden we elkaar steeds beter kennen. Er ontstond behoefte aan meer. We overwogen een huiskerk te starten naast onze maandelijkse activiteit in de achterstands-

Een Huiskerk-bijeenkomst van de families De Vries en Plantinga. Foto: Sjaak Verboom i.o.v. Trouw

wijk. Op internet vonden we veel voorbeelden van naar binnen gerichte huiskerken voor volwassenen. Terwijl wij naar buiten gericht wilden zijn en voor alle generaties, kinderen inclusief. Uiteindelijk vonden we een bruikbaar concept in Canada dat we mochten dit vertalen naar de Nederlandse context. En zo is De Huiskerk begonnen.

Eerst alleen thuis met onze eigen gezinnen in maart en april, vanwege de eerste lockdown. We begonnen met elke week huiskerk, maar dat werkte niet. Daarom gingen we terug naar een keer per maand. Dat werkte heel goed. Toen de maatregelen versoepelden, gingen we met meer gezinnen 'huiskerken'. Dat was heel fijn. Ook de kinderen keken uit naar de maandelijkse huiskerk.

We vroegen andere groepen ons materiaal te testen en ons feedback te geven. Jonge gezin-

nen, stellen, twintigers en dertigers. We namen al hun opmerkingen over om het materiaal te verbeteren. We merkten dat er door corona veel vraag was naar materiaal. Ook werd het landelijk enthousiast ontvangen door de Protestantse Kerk en het Evangelisch Werkverband. Het EW bood aan te helpen bij de landelijke uitrol. Dat leidde tot een echte naam, een huisstijl en een website.

Duidelijke structuur

De kracht van het materiaal ligt in de duidelijke structuur. Elke bijeenkomst is qua opbouw hetzelfde. We beginnen altijd met samen eten en gezellig bijpraten. Hiermee wordt een positieve sfeer gecreëerd die ervoor zorgt dat goede gesprekken mogelijk zijn. Na het eten wordt altijd kort een leefregel

In een filmpje op www.dehuiskerk.nl vertelt Janneke Plantinga over het initiatief

Janneke Plantinga

Nieujaarsgroet Jurjen de Groot Een offline jaar gewenst!

'Het meest van alles hoop ik dat we in 2021 weer 'gewoon' naar de kerk kunnen. Zonder bang te zijn dat je elkaar besmet', schrijft Jurjen de Groot, directeur Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk, in een nieuwjaarsboodschap.

besproken, elke maand een nieuwe. Bidden we nog voldoende? Zijn we nog gastvrij? Zoe-ken we verbinding met kerken in omgeving? Daarna gaat de Bijbel open. We lezen drie keer dezelfde Bijbeltekst, gekozen uit het preekrooster dat veel predikanten gebruiken, om de verbinding met kerken te houden. De eerste twee keer lezen kunnen ook vervangen worden door YouTube filmpjes, boekjes of luisterfragmenten, omdat drie keer het verhaal lezen minder goed werkt bij (jonge) kinderen. De derde keer lezen we wel altijd uit de Bijbel. Na de tweede keer lezen is er een activiteit die past bij het verhaal. Daar zijn drie opties voor, zodat er voor iedere leeftijd wel iets geschikt is. Een proefje, een spel of een oefening om wat dieper in te gaan op de Bijbeltekst.

Buiten

Dan komen we bij de afsluiting. We stemmen nog even af wat we deze maand 'buiten' doen. In ons geval in een achterstandswijk. Op de website hebben we een 'routekaart buiten' gemaakt om andere huiskerken of groepen te helpen naar een buitenactiviteit te vinden. Dit is een essentieel onderdeel van De Huiskerk. Door samen 'buiten' aan te slag te gaan, krijg je binnen huiskerken een sterke verbinding. We hoorden van huiskerken die niet naar buiten gingen, dat het niet lukte om ze in stand te houden.

Ter afsluiting bidden we altijd met elkaar. We merkten dat veel mensen dit lastig vonden. Daarom geven we altijd tips voor bidden op een laagdrempelige manier. Je gebed opschrijven, een kaarsje aansteken, kortom een creatieve manier. Maar er is ook ruimte om een andere vorm te kiezen.

Leven en geloof delen

We hebben nu dus een keer per maand huiskerk en zijn een keer per maand buiten actief. Maar ondertussen lezen we ook gezamenlijk de Bijbel (online) en doen we een samen een cursus. We gaan steeds meer leven en geloof delen, net als de eerste gemeenten, zoals we in de Bijbel lezen.

We zien De Huiskerk niet als enige vorm van kerk, maar als een mooie aanvulling op de eredienst en wat kerken nu al bieden. We houden van de kerk en haar tradities en hopen dat De Huiskerk een impuls mag geven aan christenen en niet-christenen in Nederland. Dat kerk en geloof ook weer plaats mogen vinden in de huizen. Iets wat in de vroege kerk heel gewoon was. Dat er veel nieuwe gelovigen bij mogen komen en dat God groot gemaakt mag worden in alle huizen!

Janneke Plantinga is actief bij de Protestantse PioniersPlek Yours in Drachten (www.yoursdrachten.nl) en bij De Huiskerk: www.dehuiskerk.nl

Waar was u op 12 maart? De dag waarop de eerste lockdown werd aangekondigd? Ik was op werkbezoek in de classis Veluwe. We hadden inspirerende en indringende ontmoetingen met de kerkenraad van de Hervormde gemeente Elim in 't Harde, de kerkenraad van de dorpskerk in Hall en de voorgangers van de protestantse wijkgemeente 'De Drie Ranken' in Apeldoorn.

U moet maar geloven dat ik daar ben geweest, want in tegenstelling tot de andere werkbezoeken is van dit bezoek geen verslag beschikbaar. Oorzaak? Die middag werden we in beslag genomen door telefoontjes van media over de aangekondigde lockdown.

Wat gaan de kerken doen? Open, dicht, online, offline? We besloten die middag al dat de scriba meditatie zou gaan verzorgen op televisie. En een week later ontstond het initiatief #nietalleen. We kwamen met z'n allen in een stroomversnelling terecht waar we - zo'n tien maanden later - nog steeds inzitten.

Steile leercurve

De kerk heeft een steile leercurve doorgemaakt als het gaat om online presentie. Niet alleen kerkdiensten werden voortaan met beeld gestreamd, maar er werd gevlogd, podcasts gemaakt, creatieve kerstfilms online gezet en prachtige muzikale samenzangvideo's gecomponeerd.

Ook de dienstenorganisatie herpakte zich snel en organiseerde het online Petrus Festival met een Protestantse Lezing door minister-president Mark Rutte, een online Landelijke Diaconale Dag en eindeloos veel webinars. En in het nieuwe jaar start het moderamen met online colleges voor synodeleden, predikanten en kerkelijk werkers.

Natuurlijk is het prachtig wat we online neer-

zetten. En hopelijk is het waar dat het meer mensen trekt dan voorheen. Die geluiden hoor je her en der en dat stemt me hoopvol. Tegelijkertijd is het belangrijk dat we het echte menselijke contact niet uit het oog verliezen. Daarom zijn we samen met andere kerken en christelijke organisaties het initiatief #Nietalleen gestart. Praktische hulp of een luisterend oor voor mensen die dat kunnen gebruiken.

Het was ook een heftig jaar. Corona hield ons in de greep. Door de steeds veranderende coronamaatregelen werd er een groot beroep gedaan op uw flexibiliteit en verantwoordelijk

Ik wil weer op bezoek

heid. Dank daarvoor!

Het goede van de online presentie van kerk zijn moeten we zeker behouden. Het opent nieuwe mogelijkheden naar wellicht ook nieuwe mensen. Maar daarnaast wens ik u (en mezelf) vooral een offline jaar toe. Want ik wil weer op bezoek bij u.

De dienstenorganisatie kan niet goed functioneren als niet helder is wat er speelt in het land. En voor een gesprek over vreugden, maar zeker ook over zorgen in de gemeente, is echt contact nodig. Elkaar in de ogen kijken. Wat langer doorpraten. Voelen wat de ander bedoelt. En dat lukt niet goed met een beeldscherm ertussen.

En het meest van alles hoop ik dat we in 2021 weer 'gewoon' naar de kerk kunnen. Zonder bang te zijn dat je elkaar besmet. Lekker samen zingen. Naast elkaar in de banken schuiven. Koffie drinken achteraf. Weer die geloofsgemeenschap zijn waardoor we dicht bij God, bij elkaar en de wereld komen.

Een gezegend 2021 gewenst!

Jurjen de Groot, directeur Dienstenorganisatie Protestantse Kerk en Kerk in Actie.

Foto: Eljee Bergwerff

VOLGENDE KEER in Gaan de wei

Opleven om
te kunnen sterven

Goede hoop,
heil en zegen

Nieuwe columnist: Conrad Berghoef

